

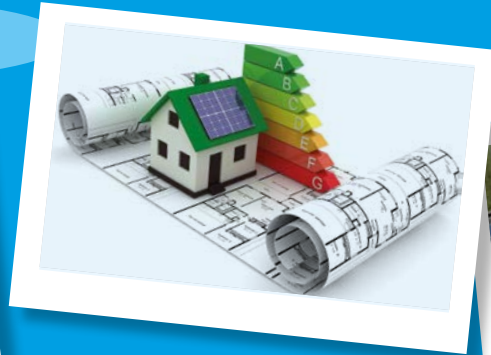

Gemeente Assen

ENERGIE

VAN ASSEN

Energiebeeld 2017

Gemeente Assen

ENERGIEVANASSEN.NL

INLEIDING

In oktober 2016 stelde de gemeenteraad van Assen de Visie Energietransitie 2016-2020 vast. Met deze visie committeert Assen zich aan de internationale afspraken over het tegengaan van klimaatverandering. Voor de gemeente Assen betekent dit dat het gebruik van fossiele brandstoffen en daarmee de uitstoot van CO² grondig moet afnemen en tegelijkertijd dat er op grote schaal duurzame energie moet worden opgewekt. Dit moet er uiteindelijk toe leiden dat Assen in 2050 energieneutraal is.

Met het opstellen van een uitvoeringsagenda voor 2017 en 2018 benoemt de gemeente een aantal concrete stappen om energieverbruik terug te dringen en de opwekking van duurzame energie te vergroten. In het programma staat hoe de gemeente samen met inwoners, bedrijven en instellingen invulling geeft aan de energietransitie in Assen.

Het uitvoeringsprogramma bestaat uit vier belangrijke pijlers: bebouwde omgeving, terugdringen energieverbruik bij bedrijven en de gemeente zelf, grootschalige opwekking van energie en het verminderen van de uitstoot door mobiliteit. Binnen de verschillende pijlers wordt aan diverse projecten werkt. Door het werken in projecten wil de gemeente in de volle breedte van de energietransitie ervaring op doen. Op die manier leren we wat de meest effectieve aanpak is voor het terugdringen van onze CO² uitstoot. Het gaat daarbij zowel om meer technische en financiële aspecten als om het bevorderen van de betrokkenheid van inwoners en partners.

De opgaven voor de gemeente en andere betrokken partijen zijn omvangrijk en ambitieus. Daarom is het belangrijk om jaarlijks te laten zien welke resultaten zijn bereikt en na te gaan welke maatregelen en projecten succesvol zijn en welke wellicht aangepast moeten worden.

De presentatie van de resultaten gebeurt aan de hand van de vier pijlers en de verschillende projecten die hiervan onderdeel zijn.

GEBOUWDE OMGEVING

Huishoudens zijn voor een belangrijk deel verantwoordelijk voor het totale energiegebruik in Assen. In 2015 ging het om zo'n 37%. Vandaar ook dat er binnen de pijler gebouwde omgeving diverse projecten zijn die bijdragen aan een lager energiegebruik en het zelf opwekken van duurzame energie. Voor deze pijler gaat het voor 2020 om de volgende doelen. Nieuwbouw is energieneutraal, de helft van de woningen beschikt over energielabel B, een kwart van de huishoudens wekt zelf energie op, het energiegebruik van huishoudens daalt met 10% en daken worden beter benut voor het opwekken van energie.

Kerngegevens

Gasverbruik huishoudens

Het gemiddelde gasverbruik van huishouden in 2017 bedroeg 1420 m³. De laatste jaren is sprake van een gestage daling. In vergelijking met 2014 is sprake van een daling van ongeveer 4%. Over een periode van tien jaar ligt het verbruik zelfs zo'n 20% lager.

Elektriciteitsverbruik huishoudens

Het gemiddelde elektriciteitsverbruik laat de laatste jaren ook een daling zien. Ten opzichte van 2014 gebruiken huishouden 4% minder elektriciteit. Over een periode van tien jaar gaat het om een daling van ongeveer 10%. Het gemiddelde verbruik lag in 2017 op 2.700 kwh.

Opgewekte energie

Het aantal huishouden dat energie opwekt kent het afgelopen jaar een sterke stijging. Het aantal huishoudens dat door middel van zonnepanelen stroom opwekt steeg met 1200 naar 2700. Gezamenlijk wekten zij 7,5 miljoen kwh aan elektriciteit op.

Projecten Energieadviezen

Inwoners die in een huis wonen dat voor 1995 is gebouwd, kunnen een gratis energieadvies aanvragen. De informatievoorziening hierover gebeurt via het Drents Energieloket. De gemeente handelt de aanvragen af. Het energieadvies geeft huizenbezitters een beeld van de mogelijkheden en kosten om energie te besparen en op te wekken. Inwoners kunnen ook een beroep doen op de energieadviseur bij het kiezen van een leverancier en bij het uitvoeren van de werkzaamheden. De praktijk leert dat bijna 60% van de woningeigenaren maatregelen neemt naar aanleiding van hun energieadvies. Gemiddeld geven ze daarbij zo'n € 6.000,- uit. Vanaf de start in 2011 zijn er zo'n 1.400 adviezen verstrekt. Dat laatste jaren neemt het aantal adviezen af. Gezien het grote aantal huizen die gebouwd zijn voor 1995 en daardoor voor een advies in aanmerking komen, is besloten al deze huizenbezitters actief te blijven benaderen om ze op de mogelijkheid te wijzen. Dit is begin 2018 gestart. De ervaring leert dat voortdurende aandacht de aanvraag van energieadviezen bevordert.

Nieuw is de mogelijkheid voor monumenten een energieadvies aan te vragen. Voor het advies voor monumenten werkt de gemeente samen met de monumentenwacht. Voor nieuwbouw kan dit al sinds 2014. In het geval van nieuwbouw krijgen inwoners concrete aanwijzingen om hun woning energieneutraal te bouwen.

Samen besparen

Sommige inwoners zijn een behoorlijk deel van hun besteedbaar inkomen kwijt aan energie. Vaak is er dan sprake van een relatief laag inkomen en hoge lasten. Met het project 'Samen besparen' in de wijk Lariks wil de gemeente hier wat aan doen. Door de energiebesparing collectief aan te pakken, heeft het project ook een sociale functie. Inwoners gaan gezamenlijk aan de slag met maatregelen om hun verbruik terug te dringen.

In dit project wordt samengewerkt met het buurtteam van Vaart Welzijn. In de eerste fase van het project is gebleken dat schriftelijke communicatie niet effectief is. Daarom is besloten om bewoners actief via studenten te benaderen. Via speciale stekkers kunnen inwoners zelf inzicht krijgen in hun elektriciteitsverbruik.

Isolatieveiling

Een groep van 130 Assenaren investeerde gezamenlijk in de verduurzaming van hun woning. Ze deden mee aan een isolatieveiling die Slim Wonen en de gemeente Assen organiseerden. Door gezamenlijk in te kopen konden de Assenaren hun

woning goedkoper isoleren. In totaal zijn er 202 duurzame maatregelen getroffen via Slim Wonen. Het ging daarbij om isolatieglas en het isoleren van daken, vloeren en muren. De maatregelen leidden per woning tot een gemiddelde vermindering van 17 procent van de CO² uitstoot. Omdat lokale ondernemers de maatregelen hebben uitgevoerd, had de energieveiling ook een positief effect op de lokale economie.

Publiekscommunicatie

Communicatie wordt op verschillende manieren ingezet om inwoners bewust te maken van klimaatverandering en hen te informeren over de mogelijkheden van woningisolatie en het overschakelen op het gebruik van duurzame energie. Zo vond in het stadhuis een bijeenkomst plaats in het kader van de jaarlijkse Drentse warmtetour. Inwoners konden hier informatie krijgen over de mogelijkheden voor woningisolatie en kennismaken met lokale ondernemers. Zo'n 350 inwoners kwamen hier op af. De zonnetour deed in mei de wijk Kloosterveen aan. De ongeveer 150 bezoekers hadden met name belangstelling voor woningisolatie.

In september is de campagne 'Energie van Assen' gestart. Dit is een campagne om samen met inwoners te bespreken hoe Assen het beste duurzame energie kan opwekken. De campagne is met name gericht op het stimuleren van gedragsverandering en bewustwording. Inmiddels zijn er diverse publieksbijeenkomsten geweest over isolatie, het zelf opwekken van energie en grootschalige energieopwekking.

Stadspanel

In november bogen de bijna 2000 leden van het gemeentelijk stadspanel zich over klimaatverandering en maatregelen om dit tegen te gaan. Uit de beantwoording blijkt dat 80% van hen zich veel of enigszins zorgen maakt over klimaatverandering.

Zo'n 62% van de Assenaren zegt maatregelen of extra maatregelen te overwegen. Daarbij zijn met name het isoleren van de woning en het plaatsen van zonnepanelen. Veel Assenaren zouden dat graag samen met de mensen in hun straat willen oppakken. Verder geeft 20% van de Assenaren aan minder vlees te willen eten. Van de mensen die antwoordden geen maatregelen te willen nemen, vindt ongeveer de helft de kosten te hoog.

Over de maatregelen die de gemeente neemt zijn Assenaren positief. Het gratis energieadvies krijgt daarbij de meeste waardering. Ook vinden ze het belangrijk dat de gemeente het goede voorbeeld geeft. Een derde van de Assenaren vindt het geen probleem om windmolens langs de A28 te plaatsen. Nog eens 45% wil dit ook als omwonenden hiermee instemmen. Volgens Assenaren kunnen de daken van bedrijven en openbare gebouwen beter benut worden voor het grootschalig opwekken van zonne-energie.

Zonnelening

Assenaren konden weer gebruik maken van de zonnelening. De gemeente Assen stelde hiervoor een bedrag beschikbaar van € 2.000.000,-. Met de zonnelening kunnen inwoners tegen een lage rente een lening aanvragen voor de aanschaf en installatie

van zonnepanelen of een zonneboiler.

In 2017 hebben zo'n 400 inwoners van de lening gebruik gemaakt. In totaal hebben zij voor ruim 1,7 miljoen euro aan zonneleningen aangevraagd.

Asser Servicekostenmodel

Met het Asser servicekostenmodel kunnen Verenigingen van Eigenaren appartementencomplexen ombouwen naar nul op de meter woningen. Een verhoging van de servicekosten is voldoende om in dertig jaar de lening voor de investering terug te betalen. Door de lagere energielasten blijven de maandlasten voor bewoners gelijk. Het Asser Servicekostenmodel kan een krachtige impuls geven aan het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad.

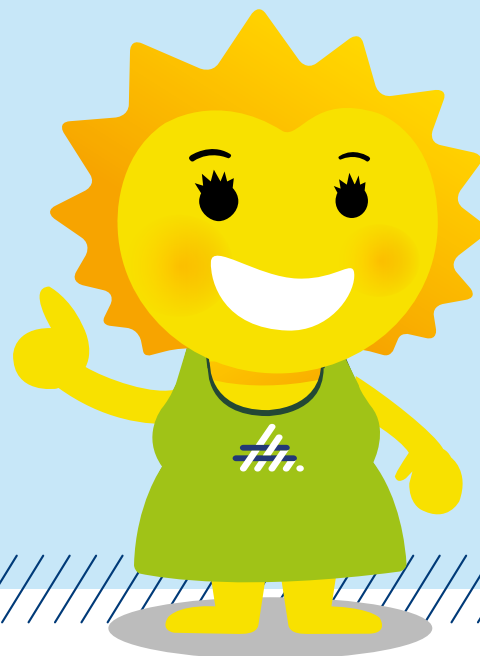
In april 2018 start als proef de verbouw van een appartementencomplex aan de Ellen in de wijk Lariks. Het gaat om 28 appartementen die in ongeveer twee maanden naar nul op de meter woningen verbouwd worden. Om dit proefproject mogelijk te maken staat de provincie Drenthe borg voor de lening die nodig is om de verbouw te financieren. Deze borgstelling biedt de geldverstrekker zekerheid.

De gemeente werkt nu samen met regio's en andere gemeenten aan de introductie van een landelijk waarborgfonds om geldverstrekkers in de toekomst de benodigde zekerheid te kunnen geven. Dit maakt het voor hen mogelijk leningen te verstrekken aan VVE's die naar Nul Op de Meter willen. Hiermee kan het Asser Servicekostenmodel op grote schaal worden ingezet.

Aardgasvrij bouwen

Nederland moet van het aardgas af. Het is de bedoeling dat in 2050 alle woningen van het aardgasnet zijn afgekoppeld. De gemeente loopt daar onder andere op vooruit door in de toekomstige uitbreiding van de wijk Kloosterveen uit te gaan van aardgasvrij bouwen. Dit staat in de Structuurvisie Kloosterveen 2017 – 2035. Het ontwerp van de wijk speelt in op kansen voor duurzame energie. Zo wordt de straatverlichting voorzien van LED. Bewoners worden uitgedaagd om energieneutraal te bouwen. De gemeente stimuleert dit door extra voorlichting en ondersteunt initiatieven zoals gezamenlijke inkoop van zonnepanelen.

De gemeente Assen heeft zich bij het ministerie van Binnenlandse Zaken gemeld voor een pilot om een bestaande stadswijk aardgasvrij te maken. Zo'n pilot draagt bij aan duurzaamheid en komt ook de leefbaarheid in een wijk ten goede. Uitgangspunt is dat de bewoners de investeringen terugverdienen door lagere energielasten. In 2018 wordt duidelijk of Assen aan de pilot kan meedoen.

GROOTSCHALIGE ENERGIEOPWEKKING

Voor het realiseren van de doelstelling om in 2050 energieneutraal te zijn, is grootschalige energieopwekking nodig. Voor 2020 is de doelstelling om 14% van alle gebruikte energie duurzaam op te wekken. Uit onderzoek blijkt dat met name zonne-energie kansrijk is voor de gemeente Assen. In 2017 is er een aantal initiatieven ontwikkeld voor het grootschalig opwekken van zonne-energie.

Ambities

Duurzaam opgewekte energie in 2020:

622 Terra Joule

Duurzaam opgewekte energie in 2050:

4444 Terra Joule

Projecten

Zonnepark Assen Zuid

Tussen de spoorlijn en Graswijk in Assen Zuid is er dertig hectare gereserveerd voor een zonnepark. Hiervan kan twintig hectare gebruikt worden voor zonnepanelen.

Dit zou goed zijn voor 66 Terra Joule aan energie. Eind 2017 zijn de plannen besproken met omwonenden en belanghebbenden. Aanleg is voorzien voor 2019.

Aanleg en exploitatie vindt plaats volgens het principe drie keer lokaal. Dat betekent dat energie lokaal wordt opgewekt, voor lokaal verbruik bestemd is en dat de rendementen ten goede komen aan inwoners en lokale partijen.

Zonnepark Ubbena

Op een voormalige stortplaats bij Ubbena is op initiatief van inwoners van Zeijen een zonnepark aangelegd. Eind 2017 is het geopend. Dit bewonersinitiatief van Energierijk Zeijen is tot stand gekomen met behulp van gemeenten Assen en Tynaarlo, provincie Drenthe en Natuur en Milieufederatie Drenthe. De 2200 zonnepanelen die het park telt zijn goed voor 600 kilowatt aan elektriciteit, oftewel 2 Terra Joule. Dat is voldoende om ongeveer 150 huishoudens van stroom te voorzien. Exploitatie gebeurt door Vrij Op Naam Zonnepark. Inwoners kunnen investeren in het park.

ENERGIEBESPARING BEDRIJVEN EN ORGANISATIES

Onder Asser bedrijven bestaat veel belangstelling voor energiebesparing en opwekking van duurzame energie. Zij kunnen daarbij rekenen op ondersteuning van de gemeente Assen. De gemeente zet daarbij in op het beschikbaar stellen van expertise en het delen van ervaringen. De gemeente zelf geeft het goede voorbeeld door te werken aan het verduurzamen van gebouwen en de mobiliteit. De hierbij opgedane kennis en ervaringen wordt gedeeld met bedrijven. Voor Asser bedrijven geldt een doelstelling van 10% minder CO₂ uitstoot. De gemeente zelf wil het energieverbruik met 8% terugdringen.

Kerngegevens

Huidig zakelijk energieverbruik circa 1.300 Terra Joule

Gasverbruik bedrijven

In de afgelopen tien jaar is er sprake van een daling met 10%. Het gemiddelde verbruik over 2017 kwam uit op 5.400 m³.

Elektriciteitsverbruik bedrijven

Ook voor het zakelijke elektriciteitsverbruik is over de hele linie een daling te zien van rond de 7%. Het gemiddelde verbruik kwam in 2017 uit op 26.000 kWh.

Projecten

Koplopersproject

Met subsidie van de gemeente Assen en de provincie Drenthe werkt een groep bedrijven en organisaties aan het invullen van Maatschappelijke Verantwoord Ondernemen in hun organisatie. Bijdragen aan klimaatdoelstellingen is hier een wezenlijk onderdeel van. Bij veel van de deelnemers blijkt met name mobiliteit voor veel uitstoot van CO² te zorgen. Er wordt daarom nadrukkelijk nagedacht over duurzamer vervoersoplossingen. Ook denken bedrijven erover om vitaliteit aan duurzame vormen van woon werk verkeer te koppelen.

Stadsbedrijvenpark

Voor drie bedrijven is in kaart gebracht welke mogelijkheden er zijn om energie op te wekken en energie te besparen. Dit heeft geleid tot een breed scala aan praktische maatregelen. Voor energieopwekking lijkt zonne-energie een kansrijke oplossing te zijn. Dit geldt met name voor bedrijven met een hoog elektriciteitsverbruik. Swedish Match heeft al zonnepanelen geïnstalleerd en is deels overgeschakeld op LED verlichting.

Gemeentelijk vastgoed

Door de verlichting in de parkeergarage van De Nieuwe Kolk te koppelen aan een bewegingsmelder, bespaart de gemeente ruim 100.000 MWh. Met een dergelijke besparing wordt de investering in een jaar terugverdiend. Met het plaatsen van HR++ glas in het stadhuis bespaart de gemeente jaarlijks 3.000 euro op de energielasten. Als het gaat om het opwekken van duurzame energie heeft de gemeente in 2017 voor ruim 400.000 euro aan zonnepanelen geïnstalleerd. Deze liggen op de nieuwe MFA Orchidee in Assen Oost, sporthal Olympus en Buitenzorg dat in gebruik is bij de gemeente, de panelen leveren gezamenlijk 3.75 MWh per jaar. Verder zijn er voorbereidingen getroffen voor het verduurzamen van zes gebouwen. Dat gaat om Podium Zuidhaege, Het Markehuus, Brunelstraat 77, Kleuvenstee 1A en twee sporthallen.

MOBILITEIT

De belangrijkste doelstelling voor mobiliteit is het terugdringen van de CO² uitstoot met 8%. Instrumenten die hiervoor worden ingezet zijn het stimuleren van meer duurzame vormen van vervoer zoals fietsen en openbaar vervoer en het gebruik van schone brandstoffen.

Kerngegevens

Energieverbruik mobiliteit: 1.560 Terra Joule

Projecten

Publiek vervoer

In de nieuwe aanbesteding van het publiek vervoer is afgesproken dat er vanaf 2020 gebruik gemaakt gaat worden van elektrische bussen.

Elektrische laadpalen

Om het gebruik van elektrische auto's en fietsen te stimuleren is het van belang dat er een goed

dekkend aanbod van laadpalen is. Met de openbare aanbesteding van laadpalen in Groningen en Drenthe wordt hier voor een deel in voorzien. De aanbesteding gaat over de aanleg van 300 laadpalen in Drenthe.

Assen Slim Bereikbaar

Met het project Assen Slim Bereikbaar konden medewerkers van een aantal bedrijven in Assen kennismaken met het gebruik van e-bikes als alternatief voor woon-werk verkeer met de auto. De 17 deelnemende bedrijven hadden de beschikking over 27 elektrische fietsen.

Ook was er een subsidieregeling waarbij medewerkers van deze bedrijven € 250,- terug kregen op de aanschaf van een e-bike voor woonwerkverkeer. Van beide regelingen is flink gebruik gemaakt. 'We hebben enthousiast veel kilometers weggetrapt en nog steeds maken we veel gebruik van de e-bikes', aldus een van de deelnemende bedrijven.

Van de bij Assen Slim Bereikbaar aangesloten bedrijven kregen 158 medewerkers 250 euro subsidie voor de aanschaf van een e-bike voor hun woonwerkverkeer.

